

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4352-13/2021. számú ügyben,

rendőrségi panaszeljárás tárgyában
(előzmény ügy: RI-AJBH-230/2020.)

Érintett szerv(ek): Cs. Megyei Rendőr-főkapitányság
Határrendészeti Kirendeltség Sz. település

2021.

Az eljárás megindítása

*Panaszos*¹ (*. szám alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) 2020. június 9-én nyújtotta be panaszát a 2020. június 6-án a *R. település* 2 határátkelő helyen történtek miatt.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy egy rendőr elfogadhatatlan hangnemben kommunikált vele, majd megtagadta az azonosítási kötelezettségét. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy panaszt sem tudott tenni a helyszínen.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való jog [Alaptörvény II. és III. cikk]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXIV. cikk]
- petíciós jog [Alaptörvény XXV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény [a továbbiakban: 2013. évi CLXV. törvény]
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény [a továbbiakban: Ákr.]
- Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2017. évi CLII. törvény [a továbbiakban: Vámtv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint 2020. június 6-án utazott a panaszos családjával *Sz. településről Sz. településre* és vissza, amely során két alkalommal lépték át a határt *R településnél*. A határon, amikor a panaszos angolul próbált kommunikálni, az egyik rendőr – a panasz szerint – elfogadhatatlan módon reagált. A panaszos ugyan nem tud magyarul, de a kifejezéseket felismerte, és sértőnek érezte.

A panaszos hiába kérte a rendőrt, hogy azonosítsa magát, és hívja oda előljáróját, hogy panaszt tehessen, a rendőr mindezt megtagadta.

¹ Az Ajbt 39/L§ (1) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A *Határrendészeti Kirendeltség vezetőjének tájékoztató levele* a következő információkat tartalmazza:

A panaszos 2020. június 6-án a kirendeltségen is panaszt tett a kirendeltség állományába tartozó rendőr ellen. A panaszt a kirendeltség – az Ákr. 35. § (2) bekezdése és a 36. § (1) bekezdése alapján – visszautasította, mivel azt a panaszos nem a jogszabályban meghatározott formában terjesztette elő, valamint nem tartalmazta az azonosításhoz szükséges adatokat, elérhetőséget, azaz az eljárás megindításának jogszabályban meghatározott feltétele hiányzott.

A végzést a kirendeltség a panaszos email címére kézbesítette 2020. június 9-én, egyben tájékoztatta a panaszost a beadványok formai követelményeiről. (A panaszt a 2013. évi CLXV. törvény rendelkezései alapján, de Ákr. szerinti kezelte.)

A panaszos a végzéssel szemben jogorvoslattal nem élt. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszban leírtak a rendőrség hivatásos állományú tagjával szembeni fegyelmi felelősséget megalapozó körülményekre utaltak, a kirendeltség vezetője parancsnoki kivizsgálást rendelt el.

A rendelkezésre álló közokirati bizonyítékok – rendőri jelentések –, továbbá a megtekintett kamerafelvételek alapján nem volt bizonyítható a személyekkel szemben alkalmazott trágár kifejezést tartalmazó rendőri kommunikáció. Az intézkedésről hangfelvétel nem készült.

b) A *Kivizsgáló Jelentés* a következő releváns információkat tartalmazza:

A szolgálatra vonatkozó dokumentumok alapján *G. I. c. r. ftőrm.* teljesített szolgálatot a panasszal érintett időben.

G. I. c. r. ftőrm. jelentése szerint 18 óra 50 perc után az átkelőhely nyitvatartási ideje végén, nagy sebességgel érkezett egy sz. honosságú személygépjármű, amelynek utasait a napszaknak megfelelően magyarul köszöntötte, majd megkérdezte a sofőrt, hogy csak négyen vannak-e. A válasz, nevetés és „English please!” volt. A rendőr a hátsó ablakhoz hajolt és magyarul, majd angolul kérte, hogy nyissák ki az ablakot. A kérést újabb nevetgélés és értetlenkedés követte az utasok részéről. A kérést a rendőr megismételte angolul hangosabban, közölve, hogy az ajtó kinyitása is megfelelő. Újabb értetlen tétovázás után a rendőr bekopogott az ablakon, majd angolul kérte a gépjármű forgalmi engedélyét, amit a harmadik felszólításra adtak számára át. Amikor az utasok az ablakot és az ajtót egyszerre kinyitották, a rendőr a jármű ajtaja és a kezelőfülke közé szorult. A rendőrnek ekkor a fejét is el kellett kapnia nyíló ajtó elől, ekkor hangzott el az obszcén kifejezés. A rendőr álláspontja szerint ez okozhatta a félreértést. Az egyik utas hölgy hangosan hadarva kezdett el valamit mondani, a rendőr számára ismeretlen nyelven. A személyek és a jármű adattári ellenőrzését végrehajtotta, az okmányokat visszaadta. Az utasok nem kívántak panaszt tenni a helyszínen, a nevét és jelvéyszámát nem kérték el. A pár méterre lévő sz. ellenőrzési ponton a hölgy még méltatlankodott a sofőrnek és a sz.kollégáknak, majd távoztak.

B. N. r. őrm. jelentése szerint kollégája, *G. I. c. r. ftőrm.* először magyarul, majd ennek eredménytelenségét követően angolul kommunikált az érintett utasokkal. Az eseményt követően egy sz. vámos kolléga jelezte, hogy a panaszos sérelmezte *G. I. c. r. ftőrm.* trágár hangnemét, és ezért panasszal kíván élni. *B. N. r. őrm.* a sz. kolléga útján tájékoztatta a panaszost, hogy panaszát az Autópálya Határátkelőhelyen teheti meg, ott elkérheti az intézkedő rendőrtől a nevét és jelvéyszámát. Mivel ekkor már zárt a közúti határátkelő, *G. I. c. r. ftőrm.* sem volt már a fülkében, a panaszos távozott az átkelő területéről.

c) G. I. c. r. ftőrm. és B. N. r. őrm. jelentései a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazzák:

G. I. c. r. ftőrm. jelentésében határozottan kijelentette, hogy személyre, nemzetiségre irányuló sértő jelzést vagy kifejezést nem tett, erre oka nem volt. Az indulatból mondott trágár kifejezést ugyanakkor elismeri és bánja.

B. I. r. őrm. arról tájékoztatta a sz. kollégát, hogy a panaszos *G. I. c. r. ftőrm.*-től elkérheti a nevét és jelvéyszámát, ekkor azonban a nevezett rendőr már megkezdte a határátkelő bezárását, így nem tartózkodott a fülkében. *G. I. c. r. ftőrm.* trágár kifejezést nem használt a panaszossal, illetve a többi utassal szemben.

d) V. Gy. r. fztls., az Autópálya Határátkelőhely szolgálatparancsnokának jelentése szerint az esettel összefüggő panaszt számára nem jelentettek.

e) A kamerafelvételek tartalmáról szóló jelentés az alábbi releváns információkat tartalmazza:

18 óra 53 perckor sz. honosságú személygépkocsi érkezik meg aránylag nagy sebességgel a határátkelőhely kilépő oldali útlevélkezelői fülkéhez. Az útlevélkezelő átveszi az okmányokat, majd láthatóan magyaráz valamit az utasoknak. Nem sokkal később a gépjármű jobb hátsó ajtaja kinyílik. Az útlevélkezelő az átvett okmányokkal belép a fülkébe, adattári ellenőrzést hajt végre.

18 óra 57 perckor a kilépő személyforgalmi sávon a Sz. Köztársaság irányából gyalog egy nő érkezik az útlevélkezelő fülkéhez, ahonnan a sávokat elválasztó kerítés irányába megy és láthatóan kommunikál a belépő személyforgalmi sávon tartózkodó személlyel, majd távozik a Sz. Köztársaság irányába.

19 órakor az útlevélkezelők a sorompót lezárják, a fülkét bezárják, majd a határátkelőt elhagyják.

f) A panaszos ügyében készült, kérelem visszautasításáról szóló, 2020. június 9-én kelt magyar nyelvű végzés tanúsága szerint a panaszos ügyét 2013. évi CLXV. törvény rendelkezéseire figyelemmel, de Ákr. szerinti eljárásban kezelték.

g) A panaszos számára írt magyar nyelvű, 2020. június 9-én kelt tájékoztató levél tanúsága szerint a panaszost tájékoztatták a közérdekű bejelentések és panaszok megtételének formai követelményeiről.

h) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

I. Az alapvető jogok tekintetében

1. Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz [...] (Alaptörvény II. cikk). Az Alaptörvény hatálybalépését követően is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírói gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, és ezért minden emberre nézve egyenlő [23/1990. (X. 31.) AB határozat].

„Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá” [64/1991. (XII. 17.) AB határozat].

Az emberi méltóság olyan szubszidiárius jellegű alapvető jog, amely az egyén autonómiájának védelmére mindig felhívható, ha *„az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható”* [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

2. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni (Alaptörvény XXIV. cikk). A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke nyomán új alapvető jogként jelent meg az Alaptörvényben.

„Az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogként ismeri el a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, ésszerű határidőn belüli ügyintézésre, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására és a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére. A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem azonosított a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot, azonban elismerte a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmához tartozó számos részjogositvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség joga)” [3311/2018. (X. 16.) AB határozat].

3. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez (Alaptörvény XXV. cikk). Az ún. petíciós jog teszi lehetővé, hogy az emberek kérést (valamely közösségi cél megvalósítása érdekében) vagy panaszt (valamely sérelem orvoslása érdekében) fogalmazzanak meg az állam felé. [ld. Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia. HVGORAC, Budapest].

Az Alkotmánybíróság már egészen korán kimondta, hogy a petíciós jog alapján *„mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen elő azokhoz az illetékes állami szervekhez, amelyeknek a külön jogszabályok által megállapított egyik alapvető funkciója azok elbírálása és orvoslása”* (987/B/1990. AB határozat).

A petíciós jog kettős kötelezettséget ró az államra: egyfelől az állami szerveknek lehetővé kell tenniük (vagyis nem akadályozhatják, de nem is tehetik nehézkesé) a panaszok, kérelmek benyújtását, másfelől pedig azokat az illetékes szerveknek érdemben el kell bírálniuk.

II. Az ügy érdemében

A panaszos sérelmezte, hogy egy rendőr elfogadhatatlan hangnemben kommunikált vele, majd megtagadta az azonosítási kötelezettségét. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy panaszt sem tudott tenni a helyszínen.

1. Vizsgáltam az intézkedő rendőr panaszossal szemben alkalmazott hangnemét.

A panasz szerint az intézkedő rendőr elfogadhatatlan módon kommunikált.

A kirendeltség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az intézkedő rendőr személyre, nemzetiségre irányuló sértő jelzést vagy kifejezést nem tett, erre oka nem volt. Indulatból ugyan obszcén kifejezést használt, ám ez nem a panaszos vagy más személy ellen irányult. A rendőr bánja az obszcén kifejezés használatát.

Az Rtv. már hivatkozott 2. §-ának (1) bekezdése második mondatának megfelelően a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Szükségesnek tartom kiemelni továbbá a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrrre vonatkozóan előírja: *„Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”*. Az 5. pont szerint: *„[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el”*. A 7. pont utolsó mondata szerint: *„[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős”*.

Indokoltnak tartom felidézni a korábbi Testület 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalásában foglaltakat: *A „rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok elvégzése során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve”*.

A fentieknek megfelelően az állam kényszerhatalma nevében eljáró rendőrök bármilyen olyan kommunikációs megnyilvánulása, amely lealacsonyító, megalázó jellegű, alapvető jogot sért.

A panaszban leírt kifejezés mindenképpen lealacsonyító és megalázó jellegű, amely – amennyiben valóban elhangzott – sértette a panaszos emberi méltóságát.

A rendelkezésre álló információk alapján nem állapítható meg, hogy pontosan milyen tartalmú és hangvételi volt kommunikáció a panaszos és társai, valamint az intézkedő rendőr között.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok ellentmondanak egymásnak, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

2. Vizsgáltam az intézkedő rendőr azonosítási kötelezettségének teljesítését.

A panasz szerint az intézkedő rendőr nem azonosította magát, kérésre sem.

A kirendeltség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a napszaknak megfelelő köszönést követően kezdte meg az intézkedést. A rendőrtől a panaszos és társai a nevét és jelvéyszámát nem kérték el. Később ugyan – egy sz. kolléga közreműködésével – kérte a panaszos az intézkedő rendőr azonosító adatait, de az érintett rendőr akkor már nem tartózkodott a határátkelő fülkéjében.

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdése első mondatának megfelelően a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A rendelkezésre álló információk alapján az intézkedő rendőr nem azonosította magát. A fent hivatkozottak szerint ugyanakkor a rendőrnek főszabály szerint már az intézkedés megkezdésekor automatikusan közölnie kell a szükséges azonosító adatait. Nem elfogadható tehát a kirendeltség azon álláspontja, hogy azt a panaszos nem kérte az intézkedés során.

Az azonosítási kötelezettség célja, hogy a rendőri intézkedéssel szembeni jogorvoslati lehetőségek során az intézkedő rendőrök személye, ezen keresztül pedig a konkrét intézkedés megtörténte beazonosítható legyen. Ennek megfelelően az azonosítási kötelezettség szorosan kapcsolódik a tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető joghoz, valamint a petíciós joghoz. Alapvető jogállami követelmény, hogy a jogok érvényesítése olyan eljárás keretében történjen, amely megfelelő biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan állami döntésre. Az egyes emberekkel szemben az állam természetétől fakadóan mindig erőfölényes pozícióban van. Ennek megfelelően szükséges, hogy az államhatalom nevében eljáró rendőröknek minden esetben teljes körű tájékoztatást adjanak az intézkedés alá vont személyeknek az intézkedés körülményeiről.

Álláspontom szerint – figyelemmel a fentiekre – az azonosítási kötelezettség elmaradása sértette a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jogát, valamint a petíciós jog sérelmének közvetlen veszélyével járt.

2. Vizsgáltam a kirendeltség által lefolytatott panaszeljárást.

A panaszos hiába kérte a rendőrt, hogy hívja oda előljáróját, hogy panaszt tegessen, a rendőr ezt megtagadta.

A kirendeltség álláspontja szerint az utasok nem kívántak panaszt tenni a helyszínen. A panaszos távozását követően egy sz. kolléga jelezte, hogy a panaszos sérelmezte az intézkedő rendőr trágár hangnemét, és ezért panasszal kíván élni. *B. N. r. őrm* a sz. kolléga útján tájékoztatta a panaszost, hogy panaszát az Autópálya Határátkelőhelyen teheti meg. (Ekkor a közúti határátkelőt már zárták, a panaszos is távozott már a határátkelőről.)

Az Rtv. 11. §-a (1) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni [...].

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdése második mondatának megfelelően az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát az alapvető jogok biztosa által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően ba) az országos rendőrfőkapitány, bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója, bd) az idegenrendészeti szerv főigazgatója bírálja el.

A panasszal érintett ügyben az Rtv. 35/A. §-a szerinti határforgalom-ellenőrzés keretében került sor a panaszolt rendőri intézkedésre.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok különböznek annak vonatkozásában, hogy a panaszos kívánt-e panaszt tenni az intézkedés ideje alatt, az intézkedő rendőrök megtagadták-e a panasz felvételének bármilyen lehetőségét (vagy a megfelelő felvilágosítás megadását), így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

Ugyanakkor az a rendelkezésre álló információk alapján egyértelműen megállapítható, hogy az intézkedő rendőr az intézkedés végével nem adott felvilágosítást a panaszos számára a panasztételi lehetőségeiről és az előterjesztésre nyitva álló határidőről. Bár a sz. kolléga közvetítésével *B. N. r. őrm.* tájékoztatta a panaszost arról, hogy melyik rendőri szervnél tud panasszal élni, és a panaszos élt is a lehetőséggel, ám – amennyiben a tájékoztatás valóban csupán olyan terjedelmű volt, mint amilyen a vonatkozó jelentésben szerel – mindez nem felelt meg az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeknek. (Nem terjedt ki valamennyi panasztételi lehetőségre és az előterjesztésre nyitva álló határidőre.) Felhívom a figyelmet arra, hogy a panasztételi lehetőségekről az intézkedést követően automatikusan és teljeskörűen tájékoztatni szükséges az intézkedés alá vont személyt, függetlenül attól, hogy az intézkedés alá vont személy jelezte-e panasztételi szándékát vagy sem.

A fentiekre figyelemmel úgy foglaltam állást, hogy a hiányos tartalmú tájékoztatás sértette a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jogát, valamint a petíciós jog sérelmének közvetlen veszélyével járt.

A panasz nem terjedt ki erre a kérdésre, de fontos megjegyezni, hogy a kirendeltség által lefolytatott panasz eljárás sem volt megfelelő. Az Rtv. hivatkozott 92. §-a szerinti rendőrségi panasz eljárás helyett – törvénysértő módon – 2013. évi CLXV. törvény szerinti eljárás keretében kezelték a panaszos ügyét. Felhívom a figyelmet arra, hogy a 2013. évi CLXV. törvény szerinti panasz eljárásra csak abban az esetben kerülhet sor, ha a panasz vagy kérelem olyan egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, **amelynek elintézése nem tartozik más** – így különösen bírósági, közigazgatási – **eljárás hatálya alá** [1. § (2)]. Felhívom a figyelmet arra, hogy a rendőri intézkedésekkel szembeni panaszok kezelése immár 2008. január 1-je óta az Rtv. 92. §-ának hatálya alá tartozik.

Érdekes e körben, hogy bár elvileg a 2013. évi CLXV. törvény szerinti eljárás keretében kezelték a panaszos beadványát, mégis az Ákr. bizonyos eljárási szabályait alkalmazták, annak ellenére, hogy a 2013. évi CLXV. törvény szerinti panaszok és közérdekű bejelentések nem tartoznak az Ákr. hatálya alá. Az Ákr. eljárásrendjének ügyfelet védő garanciális szabályainak alkalmazása – álláspontom szerint – megengedhető a 2013. évi CLXV. törvény szerinti eljárások során, ugyanakkor az Ákr. szabályainak alkalmazása nem vezethet az ügyféli jogok érvényesítésének *contra legem* akadályozásához, ellehetetlenítéséhez. Jelen esetben – a rendelkezésre álló információk alapján – a panaszos kérelmét annak ellenére utasították vissza Ákr. szerinti eljárási akadályra hivatkozva, hogy olyan eljárási akadályt a 2013. évi CLXV. törvény nem ismer, továbbá mindegyre egyébként úgy került sor, hogy elmulasztották az Ákr. 44. §-a szerinti hiánypótlás keretében megszüntetni az állítólagos eljárási akadályt. E helyett a visszautasítással egy időben keltezett tájékoztató levélben hívták fel a panaszos figyelmét a kérelem benyújtásának formai követelményeire. Mindezt – a rendelkezésre álló információk alapján – olyan formában magyarul, hogy nem látható, milyen módon próbálta elérni a kirendeltség azt, hogy – az Ákr. 21. §-ában foglaltaknak megfelelően – a magyar nyelvet nem ismerő személyt ne érje joghátrány a magyar nyelv ismeretének hiánya miatt. Látható, hogy jelen esetben az Ákr. szabályait önkényesen és ezzel együtt is a panaszosnak hátrányos módon alkalmazta a kirendeltség a panaszos ügyében.

Jelen vizsgálat során kértem, hogy küldjenek meg számomra minden rendelkezésre álló, az intézkedésről készült hang- és képfelvételt. Ennek a kirendeltség nem tett eleget. Felhívom a figyelmet arra, hogy az alapvető jogok biztosa – az Ajbt. 27. §-ának (1) bekezdése alapján – eljárása során az annak lefolytatásához szükséges mértékben kezelheti mindazokat a személyes adatokat, valamint törvény által védett titoknak és hivatás gyakorlásához kötött titoknak minősülő adatokat, amelyek a vizsgálattal összefüggnek, illetve amelyek kezelése a vizsgálat eredményes lefolytatása érdekében szükségesek. E § (2) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa vizsgálata során a vizsgálat lefolytatásához szükséges minősített adatokat megismerheti, arról kivonatot és másolatot készíthet, és a minősített adatot birtokában tarthatja. Az alapvető jogok biztosának vizsgálata során történő információkérést tehát nem a Vámtv. 29. §-a alapján szükséges teljesíteni. **Ennek megfelelően a Vámtv. 29. §-ának körébe tartozó adatokat is – a vizsgálathoz szükséges mértékben, a törvény erejénél fogva, külön ügyészi engedély nélkül is – megismerheti, amennyiben azok nem tartoznak az Ajbt. 23. §-ának (4) bekezdésében rögzített kivételek közé. A kérdéses felvételek nem tartoznak a kivételek közé, így azokat a rendelkezéseimre kellett volna bocsátani.**

Javasolt intézkedések

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszaesságok jövöbeni megelőzése érdekében – az Ajbt. 31. §-a (1) bekezdésének és az Rtv. 92. §-a (1) bekezdésének megfelelően – **felkérem az Országos Rendör-fökapitánység vezetőjét a következőkre:**

1. Kérem, hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra, hogy az Rtv. 20. §-a szerinti azonosítási és tájékoztatási kötelezettség **alapvető jelentőségű a jogorvoslati lehetőségek hatékony igénybevétele szempontjából, így annak megfelelő teljesítése alapvető jogállami követelmény.**
2. Kérem, hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra, hogy **a rendöri intézkedésekkel szembeni panaszokat az Rtv. 92. §-a szerinti eljárás keretében szükséges kivizsgálni.**
3. Kérem, hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra is, hogy **az Ajbt. 23. §-ában rögzített kivételek közé nem tartozó minösített adatokat, illetve törvény által védett titoknak és hivatás gyakorlásához kötött titoknak minösülő adatokat az alapvető jogok biztosa a vizsgálata lefolytatásához szükséges mértékben megismerheti és kezelheti.**

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos